

**МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
ИХ СУРГУУЛИЙН ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ**

2017 оны 11 сарын 21 өдөр

Дугаар 11240

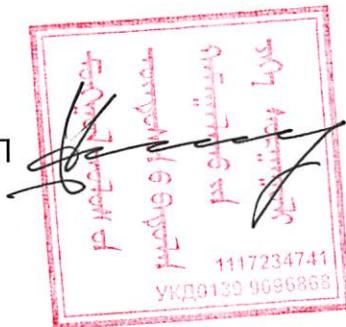
Улаанбаатар хот

Г Оюутны дүрэмт хувцас өмсөх заавар
батлах тухай

“Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн дүрэм”-ийн 11.7.7, “Ёс зүйн дүрэм”-ийн 5.2.2, 5.2.3, “Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн хөдөлмөрийн дотоод журам”-ын 2.5.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн оюутны дүрэмт хувцас өмсөх заавар”-ыг хавсралтын ёсоор баталсугай.
2. Оюутны дүрэмт хувцас өмсөх зааврын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Аюулгүй байдлын сургууль /хурандаа Д.Ваня/-д даалгасугай.
3. Оюутны дүрэмт хувцас өмсөх зааварт заасан загварын дагуу хангалтыг зохион байгуулахыг Ар талын хэлтэс /хурандаа С.Түвшинжаргал/-т үүрэг болгосугай.
4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, дүнг улирал бүр илтгэн ажиллахыг Сургалт, цэргийн алба хариуцсан тэргүүн дэд захирал хурандаа П.Жаргаланд хариуцуулсугай.

ЗАХИРАЛ
ХОШУУЧ ГЕНЕРАЛ

Я.ЧОЙЖАМЦ

УБХИС-ийн захирлын 2017 оны 11
дүгээр сарын ...-ны өдрийн
дугаар тушаалын хавсралт

**УБХИС-ИЙН ОЮУТНЫ ДҮРЭМТ ХУВЦАС ӨМСӨХ
ЗААВАР**

1117234741
УКД0139 9096868

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1. УБХИС-ийн Аюулгүй байдлын сургуульд суралцаж буй оюутан УБХИС-ийн захирлын тушаалаар баталсан дүрэмт хувцас өмсөх эрх эдэлнэ.

2. Оюутан нь дүрэмт хувцсыг хэрэглэхдээ энэ зааврын заалт бүрийг мөрдлөг болгон, хувцасыг биедээ тохируулж, бүрэн бүтэн, цэвэр нямбай, ариг гамтай эдэлж, хэрэглэх үүрэгтэй.

3. Оюутан нь суралцаж байх хугацаандаа болон сургуульдаа ирэх, буцах цагуудад, мөн баяр, ёслолын арга хэмжээний үед дүрэмт хувцастай байна

4. Өвөл, зуны улирлын хувцсанд шилжих болон нэгдсэн ёслолын ажиллагаа, үзлэгийн үед оюутнуудын дүрэмт хувцсыг УБХИС-ийн захирлын тушаал гарч, АБС-иас хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.

5. Аюулгүй байдлын сургуулийн захирал сургуулийнхаа дотоод ажил, хичээл сургуулийн онцлогоос хамааран оюутныхаа дүрэмт хувцас өмсөх зааврын дагуу өмсүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

6. Оюутны дүрэмт хувцсыг зөв өмсүүлэх үйл ажиллагаанд бүх шатны захирагч, дарга, албан хаагч, багш нар хяналт тавих, үзлэг тогтмол хийх үүрэгтэй.

7. Аюулгүй байдлын сургуулийн хэмжээнд сард нэг удаа, тэнхимүүд 14 хоногт нэг удаа, бүлгүүд 7 хоногт нэг удаа тус тус дүрэмт хувцасны үзлэг явуулна.

8. Элсэлтийн шалгалтаар шууд сонсогчоор суралцах шалгуур хангасан оюутан нь сонсогчийн дүрэмт хувцас өмснө.

**Хоёр. Оюутны дүрэмт хувцасны ангилал,
түүнийг өмсөх**

Оюутны дүрэмт хувцсыг зориулалтаар нь өдөр тутмын, ёслолын, хээрийн гэж ангилна.

Өдөр тутмын хувцас нь цайвар цэнхэр цамцтай өмссөнийг өдөр тутмын хувцас гэж нэрлэнэ. /Зураг 1/

Зураг 1. Китель, өмд

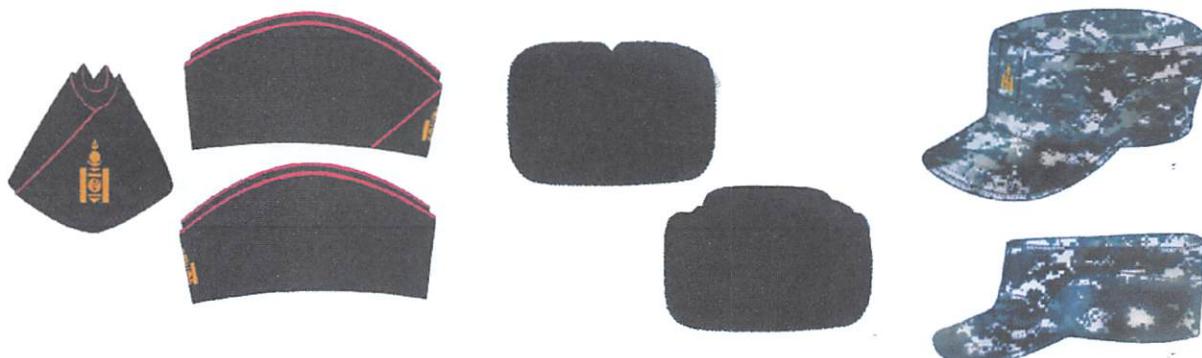
Өдөр тутмын хувцсыг сургалт, хурал зөвлөлгөөн, амралт, чөлөөгөөр явах сургуулийн захирлын шийдвэрээр өмсөнө.

Өдөр тутмын хувцасны цайвар цэнхэр цамцыг сольж, цагаан цамц өмссөнийг ёслолын хувцас гэж нэрлэнэ.

Ёслолын хувцсыг баяр ёслол, хүндэтгэлийн үйл ажиллагаа, гадаад арга хэмжээнд оролцоход хэрэглэнэ.

Нийгэм, Мат-1 суурьтай элссэн оюутнууд пилотка малгайны дээд ирмэг улаан хавчаартай, кителийн зах нь улаан эмжээртэй, өмд нь улаан өнгийн канттай байх ба улаан өнгийн мөрдэс, улаан өнгийн дэвсгэр бүхий төрийн соёмботой дамжааны ялгах тэмдэгтэй байна.

Мат-2, Физик, Хими суурьтай элссэн оюутнууд пилотка малгайны дээд ирмэг цэнхэр хавчаартай, кителийн зах нь цэнхэр эмжээртэй, өмд нь цэнхэр өнгийн канттай байх ба цэнхэр өнгийн мөрдэс, цэнхэр өнгийн дэвсгэр бүхий төрийн соёмботой дамжааны ялгах тэмдэгтэй байна.

Зураг 2. Малгай

Малгайн хавчаар, мөрдэс, өмдний кантыг одончуугаар хийсэн байна. Оюутнууд зуны улиралд мөрдэс тогтоогчтой, богино ханцуйтай цайвар цэнхэр өнгийн цамцтай байна.

Зуны хувцас нь:

- Пилотка /майхан/ малгай,
- Китель, өмд, юбка,
- Сорочкин цамц,
- Зангианаас бурдэнэ.

Зураг 3. Дижитал хээтэй зуны хүрэм, өмд

Өвлийн хувцас нь:

- Хиймэл үстэй өвлийн малгай
- Хиймэл үсэн захтай, салдаг дотортой хүрэмнээс бурдэнэ.

Зураг 4. Дижитал хээтэй өвлийн хүрэм

Пилотка малгайн доод ирмэгийг хөмсөгнөөс дээш 1 см-т байхаар соёмбо тэмдгийг голлуулан өмсөнө.

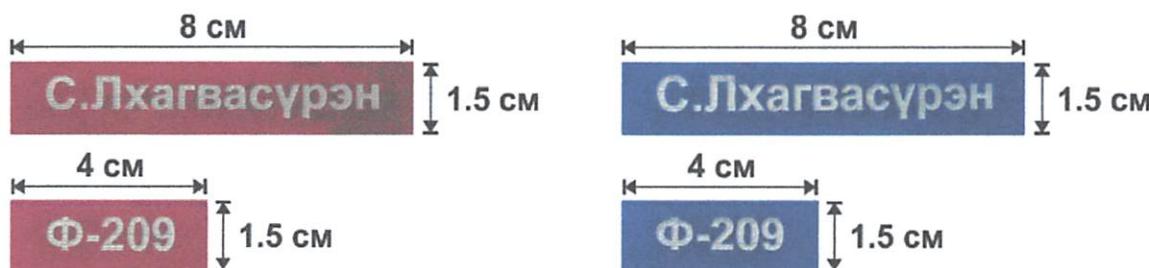
Өвлийн малгайн урд тал дээр малгайн тэмдгийг голлуулан хадаж малгайн урд цонхны доод ирмэг нь хөмсөгнөөс нэг хуруу дээш зйтай байхаар тохируулан өмсөнө.

Дүрэмт хувцсанд хар хөх өнгийн зангиатай, тухайн улиралд зохицсон хар хөх, хар саарал өнгийн ороолттой, намхан өсгийтэй, хар өнгийн гуталтайгаар өмсөж хэрэглэнэ.

Өвлийн улиралд хар хөх, хар саарал өнгийн хүзүүний ороолт зүүх ба савхин бээлийтэй байна.

Өвлийн хүрэм, кителийн зүүн ханцуйны шуун дээр “ҮБХИС”-ийн шагламал тэмдгийг, баруун ханцуйны шуун дээр оюутны дамжааны ялгааны тэмдгийг мөрний залгааны оёдлоос доош 8 см-ын зайд тус тус хадсан байна.

Кителийн энгэрийн баруун халаасны тагны дээд талд стандартын дагуу хуванцраар хийсэн нэрийн тэмдэгийг /зүүнэ. Нийгэм, Мат-1 суурьтай элссэн оюутнууд улаан дэвсгэр дээр цагаан үсгээр, Мат-2, Физик, Хими суурьтай элссэн оюутнууд цэнхэр дэвсгэр дээр цагаан үсгээр тус тус /бүлгийн дугаар/ бичсэн байна.

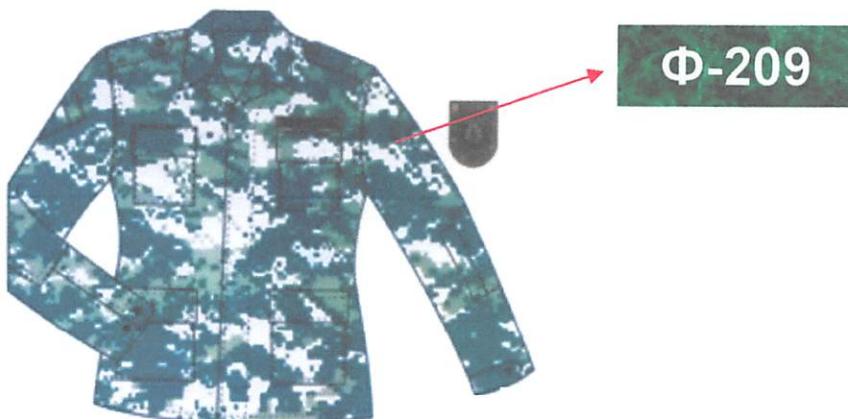

Зураг 5. Энгэрийн тэмдэг

Мөрдэсний дэвсгэр нь цэнхэр, улаан өнгийн одончуу материал байна. Мөрдэсний гадна ирмэгээс 5-мм-ийн зайд 2 мм-ийн өргөн тэй алтлаг шар өнгийн торгомсог утсаар шаглаж оёсон зураас, эхний зурааснаас 5-мм-ийн зайд мөн тийм зураастай, 2-р зурааснаас 5-мм-ийн зайд "С" гэсэн үсгийг мөнгөлөг утсаар шаглан оёсон байна.

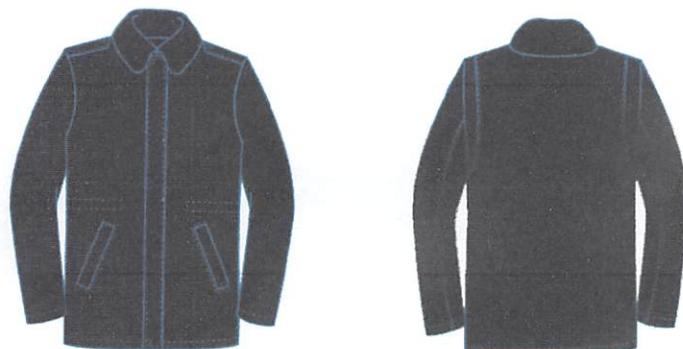

Зураг 6. Энгэрийн тэмдэг /бүлгийн дугаар/
өдөр тутмын хувцсанд

Зураг 7. Даавуун тэмдэг

Завсарын улирлуудад /зуны хувцсанд шилжсэнээс хойш өвлийн хувцсанд шилжих хүртэл/ дотортой хүрэмийг хиймэл үсэн зах, зулхай доторгүйгээр цаг агаарын байдалд тохируулан өмсөхийг зөвшөөрнө.

Зураг 8. Өвлийн салдаг дотортой куртка

Эмэгтэй оюутан дүрэмт хувцастай байх үедээ үсээ дээш нь шуун ороож, тортон боолтоор боосон байна.

Зураг 9. Эмэгтэй китель, юбка

Оюутнууд ном, дэвтэр багтахуйц хар өнгийн гар болон үүрдэг цүнхтэй байна. Зөвхөн биеийн тамирын хичээлтэй үед үүргэвчтэй байхыг зөвшөөрнө.

Гурав. Хангалт хийх

1. Оюутны суралцах хугацаанд нь нэг удаа дүрэмт хувцсаар хангах ба хувцасны төлбөрийг тухайн үеийн ханшаар оюутан хариуцна.

2. Хувцас өмсөх дүрэмд нийцсэн хар өнгийн ботинк, хар өнгийн зангиа, цайвар цэнхэр болон цагаан цамцыг оюутан өөртөө тохируулан худалдан авч хэрэглэж болно.

3. Хувцасыг алдаж үрэгдүүлсэн, урж гэмтээн цаашид өмсөх боломжгүй болгосон тохиолдолд өөрийн зардлаар бэлтгэн нийлүүлсэн байгууллагаар дахин хийлгэн авч хэрэглэнэ.

4. Хувцасны хангалтын асуудлыг УБХИС-ийн Ар талын хэлтэст захиалга өгч, хангах ажлыг зохион байгуулна.

5. Гадны сургуулиас шилжин ирсэн оюутан нь өөрийн зардлаар хувцас нийлүүлэгч гэрээт байгууллагад захиалга өгч хийлгэн өмсөнө.

6. “Цэргийн мэргэжил олгох хөтөлбөр”-т сайн дурын үндсэн дээр хамрагдах оюутан хээрийн хувцсаар нэг удаа хангагдана.

Дөрөв. Хориглох заалт

4.1. Дүрэмт хувцасыг эдэлж хэрэглэхэд дараах зүйлийг хориглоно.

- 4.1.1. Энгийн хувцастай хольж өмсөхийг;
- 4.1.2. Хувцасны өнгө загварыг өөрчлөхийг;
- 4.1.3. Дүрэмт хувцасыг хооронд нь хольж өмсөхийг;
- 4.1.4. Хувцсанд элдэв нугалаа гаргахыг;
- 4.1.5. Хэв загварыг өөрчлөх, хасаж багасгахыг;
- 4.1.6. Гадаад улсын дүрэмт хувцас хэрэглэхийг;
- 4.1.7. Малгайгүй явахыг;
- 4.1.8. Энгэртээ нэрийн болон албан ёсны болон спортын зэргийн тэмдгээс бусад элдэв янзын тэмдэг, зүүлт, чимэглэл зүүхийг;
- 4.1.9. Мөрдсэнд нэмэлт үсэг хийхийг;
- 4.1.10. Үсээ элдэв этгээд маягаар засуулах, янз бүрийн өнгөөр будуулах;
- 4.1.11. Эмэгтэй оюутан үсээ дээш нь шууж торон боолтоор боогоогүй унжуулах, задгай тавихыг;
- 4.1.12. Өндөр өсгийтэй, хараас өөр өнгийн болон элгэн гутал, ботинк өмсөхийг;
- 4.1.13. Ресторан, баар, цэнгээний газар, интернет үйлчилгээний газар, үзвэр үйлчилгээ бусад олон нийтийн газарт дүрэмт хувцас өмсөхийг;
- 4.1.14. Хичээл, сургалтанд энгийн хувцастай суухыг /зөвхөн жирэмсэн оюутанд зөвшөөрнө/;
- 4.1.15. Сургуулийн удирдлага, тэнхимиийн дарга, бүлгийн багшийн зүгээс албан ёсоор зарлаж зөвшөөрсний дагуу зөвхөн тодорхой ажил, арга хэмжээнд оролцох зорилгоор энгийн хувцастай сургуулийн хашаагаар нэвтрэн орохыг зөвшөөрнө. /Энэ тохиолдолд бүлгээрээ, тэнхимээрээ энгийн хувцастай байна/ Бусад үед энгийн хувцастай нэвтэрхийг хориглоно.

**Тав. Хувцас өмсөх заавар зөрчсөн оюутанд
хүлээлгэх хариуцлага**

5.1. Энэ заавар болон бусад холбогдох дүрэм, журамд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.